

บทที่ 4

การบูรณะฟื้นฟูอิรักของไทย

4.1 นโยบายต่างประเทศของไทยสมัยรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ.2544-2547)

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีตามพระบรมราชโองการลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 โดยในส่วนของนโยบายต่างประเทศและเศรษฐกิจต่างประเทศนั้น นายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มุ่งดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยเน้นการทูตเชิงรุกเพื่อฟื้นฟู และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรวมทั้งความร่วมมือภายใต้กรอบพหุภาคี รัฐบาลจะยึดมั่นต่อพันธกรณีของไทยตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ กฎหมายระหว่างประเทศกรอบความร่วมมือต่างๆ ที่ไทยเป็นภาคีสมาชิกและข้อผูกพันระหว่างประเทศของไทย รวมทั้งจะมุ่งสานต่อการเพิ่มบทบาทของไทยภายใต้กรอบสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ องค์การระดับภูมิภาค และเครือข่ายระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมและสนับสนุนสันติภาพความมั่นคง กระบวนการประชาธิปไตย และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทั้งในด้านการเศรษฐกิจ สังคม วิชาการ และความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนให้ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายและการพัฒนาในประเทศไทยเป็นศูนย์การดำเนินงานและการประชุมระหว่างประเทศฯ รัฐบาลจะสนับสนุนให้คนไทยมีบทบาทสำคัญในเวทีสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศต่างๆ และให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและมีส่วนร่วมกำหนดและสร้างกฎกติการะหว่างประเทศและในกระบวนการปฏิรูปสหประชาชาติ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาข้ามชาติที่ประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติด โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง โรคระบาดร้ายแรง ภัยพิบัติ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการขจัดความยากจนและการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงเน้นการส่งเสริมรักษาและคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของประเทศ ภาคเอกชนไทย แรงงานไทยและคนไทยในต่างประเทศด้วย¹

¹ "คำแถลงนโยบายรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี" (online), กระทรวงการต่างประเทศ, แหล่งที่มา : <http://www.thaigov.go.th/eGovernmentwed/thaigov5.portal?nfpb=true&pagetlabel=thaigov5page52-53> (22 มีนาคม 2547)

สำหรับนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ รัฐบาลจะพัฒนาระบบป้องกันประเทศตามแนวทางการป้องกันประเทศที่ได้มาตรฐานโดยการเสริมสร้างจิตสำนึกและในภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศพัฒนาความพร้อม และความทันสมัยของกองทัพให้มีประสิทธิภาพและความพร้อมในการรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติและสนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพในภูมิภาคต่างๆ ภายใต้กรอบของสหประชาชาติในขณะเดียวกันก็สนับสนุนกองทัพให้มีบทบาทในการร่วมพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนเพื่อให้ความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์ และปัญหาต่างๆ ทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ

สาระสำคัญของนโยบายต่างประเทศดังกล่าว การทหารจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการดำเนินเชิงรุกในการต่างประเทศด้านความมั่นคงของรัฐบาล ดังนั้นในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์หลักที่กระทรวงกลาโหมยึดถือเป็นแนวปฏิบัติมีส่วนสาระสำคัญของนโยบายดังนี้

ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกระทรวงกลาโหม มิตรประเทศ องค์การ และเวทีการประชุมระหว่างประเทศ ในระดับภูมิภาคและระดับสากล ทั้งในลักษณะพหุภาคีและทวิภาคี โดยเน้นการดำเนินการกิจกรรมการทูตโดยฝ่ายทหารและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งการสนับสนุนสหประชาชาติในการปฏิบัติเพื่อสันติภาพและปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้จะต้องปฏิบัติตามภารกิจหลักในการเตรียมกำลังและปฏิบัติการป้องกันประเทศให้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว กระทรวงกลาโหมโดยเฉพาะกองทัพจะต้องพิจารณาสนับสนุนและประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการอื่นและภาคประชาสังคมในการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย การป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและดำเนินการเรื่องสิทธิกำลังพลที่ร่วมในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ ให้ได้รับสิทธิที่พึงได้รับโดยเท่าเทียมกัน²

² “นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม” (Online), แหล่งที่มา: <http://schq.mi.th/policy.htm> (1 ธันวาคม 2547)

นอกจากนี้พบว่า นโยบายต่างประเทศของไทยจะเป็นไปในลักษณะการทูตที่ก้าวไปข้างหน้า (forward engagement) ซึ่งหมายถึงการเสริมความสัมพันธ์ที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็ง รวมทั้งขยายความสัมพันธ์ต่างๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น³

สำหรับนโยบายกองทัพ กองบัญชาการทหารสูงสุดได้กำหนดเป็นนโยบายของกองทัพไทย ทั้งในระยะยาวและนโยบายประจำปีเพื่อรองรับนโยบายความมั่นคงแห่งรัฐไว้ดังนี้

- 1) นโยบายกองบัญชาการทหารสูงสุด พ.ศ.2515 – 2549 ได้กำหนดไว้ในนโยบายหลักว่า "ให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติโดยเน้นการปฏิบัติการรักษาสันติภาพและการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม"
- 2) นโยบาย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปี พ.ศ.2546 ด้านยุทธการ "พัฒนาการฝึกอบรบกำลังพลในกรอบการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนสหประชาชาติตามนโยบายของรัฐบาล โดยดำเนินการพัฒนาด้านสถานที่ฝึกอบรบและหลักสูตรการฝึกอบรบ"⁴

กองทัพไทยนอกจากจะมีบทบาทในการป้องกันรักษาอธิปไตยของชาติ รักษาความมั่นคงภายในและพัฒนาประเทศตามกำหนดในรัฐธรรมนูญแล้ว กองทัพยังเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาล ในการดำเนินงานการเมืองระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ เสถียรภาพและพลังอำนาจของชาติโดยมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือผลประโยชน์สูงสุดของชาติ ด้วยเหตุนี้เองบทบาทการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทยจึงถูกกำหนดไว้ในฐานะเป็นเครื่องมือของรัฐ โดยนโยบายของ รัฐบาลเป็นหลักและนโยบายของกระทรวงกลาโหมกำหนดเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐตามลำดับชั้น ทั้งนี้มิได้จำกัดเฉพาะบทบาทภายใต้กรอบสหประชาชาติเท่านั้น นโยบายยังกำหนดบทบาทความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน องค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ไทยเป็นภาคีสมาชิกหรือมีพันธกรณี

³ อินไซด์การเมือง, หนึ่งปีผลงานรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรกับภารกิจฟื้นฟูชาติ (กรุงเทพมหานคร : กองบรรณาธิการ, 2545), หน้า 112 – 115.

⁴ "การปฏิบัติการรักษาสันติภาพของกองทัพไทยในต่างประเทศ"(Online), เนื้อหาการบรรยาย หลักสูตร นายทหารกิจการพลเรือนชั้นสูง โรงเรียนกิจการพลเรือนทหารบก วันอังคารที่ 1 กรกฎาคม 2546 แหล่งที่มา: <http://web.Scha.mi.th/~i3/santipap/history.htm> (1 ธันวาคม 2547).

4.2 กองทัพไทยกับการรักษาสันติภาพในภูมิภาคตะวันออกกลาง

การสนับสนุนกระบวนการสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติ นับเป็นพันธกรณีที่ประเทศสมาชิกจะต้องให้ความร่วมมือโดยกำหนดไว้ชัดเจนในกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) ในหมวดที่ 6 ว่า "ให้ประเทศสมาชิกทั้งปวงให้ความช่วยเหลือทุกประการแก่สหประชาชาติในการกระทำใดๆ ที่ได้ดำเนินการไปตามกฎบัตรฉบับปัจจุบันและจะละเว้นการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐใดๆ ที่กำลังถูกสหประชาชาติดำเนินการป้องกันหรือมีมาตรการบังคับอยู่" นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติลำดับที่ 55 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2489 หลังจากสหประชาชาติก่อตั้งได้ 1 ปี ประเทศไทยมีพันธกรณีกับสหประชาชาติที่จะต้องให้ความร่วมมือสนับสนุนสันติภาพและความมั่นคงแห่งประชาชาติในฐานะชาติสมาชิก กำหนดไว้ในหมวด 1 มาตรา 2 นอกจากพันธกรณีในฐานะสมาชิกแล้วประเทศไทยยังเป็นสมาชิกในระบบกองกำลังเตรียมพร้อมสหประชาชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 กองทัพไทยได้จัดส่งกำลังเข้าปฏิบัติการสนับสนุนสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติมาโดยต่อเนื่อง ในส่วนของการจัดกำลังเข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในภูมิภาคตะวันออกกลางมีจำนวน 2 ครั้งคือ⁵

4.2.1 กองกำลังสังเกตการณ์ของสหประชาชาติประจำชายแดนอิรัก – คูเวต (UNIKOM)

หลังจากสงครามอ่าวเปอร์เซียยุติลง คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้จัดตั้งกองกำลังสหประชาชาติทำหน้าที่สังเกตการณ์ทางทหารบริเวณชายแดนประเทศอิรัก – คูเวต (United Nations Iraq – Kuwait Observation Mission : UNIKOM) ตามข้อมติที่ 687 เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2534 กองกำลังดังกล่าวประกอบด้วยผู้สังเกตการณ์ทางทหาร จำนวน 300 คน จาก 33 ประเทศ และประเทศไทยได้รับเชิญจากสหประชาชาติให้จัดนายทหารเข้าร่วมปฏิบัติภารกิจนี้ด้วย โดยจัดนายทหารสัญญาบัตรร้อยเอก – พันตรี จำนวน 7 คน เริ่มปฏิบัติการกิจครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2534 ปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลาห้วงละ 1 ปี และจัดผลัดเปลี่ยนกำลังพลทุกปี สหประชาชาติได้ลดยอดกำลังพลไทยลงครึ่งปีละจำนวน 5 คน ภารกิจของผู้สังเกตการณ์ทางทหารได้แก่ การติดตามความเคลื่อนไหวในเขตปลอดทหารหรือ DMZ (Demilitarized Zone) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามแนวชายแดนอิรัก – คูเวต เพื่อยับยั้งการละเมิดพรมแดนและสังเกตการณ์การเป็นปฏิปักษ์จากดินแดนของทั้งสองประเทศ

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

ผลการปฏิบัติ สรุปว่า การปฏิบัติภารกิจผู้สังเกตการณ์ทางทหารของ UNIKOM ที่ผ่านมา สามารถควบคุมเหตุการณ์โดยทั่วไปให้อยู่ในความสงบ ไม่มีการปะทะกันด้วยกำลังทหารของประเทศทั้งสองประเทศ แต่สามารถตรวจพบการละเมิดพรมแดนทางอากาศยานของทั้งสองฝ่าย บินล่องลำเข้ามาในเขต DMZ บ่อยครั้ง ส่วนพรมแดนทางบกในบางจุดมีการละเมิดพรมแดนของตำรวจชายแดนของทั้งสองฝ่าย ซึ่งมักจะตั้งจุดตรวจเผชิญหน้ากัน และบางครั้งก็มีการล้ำแดน เนื่องจากความเข้าใจผิดเกี่ยวกับแนวชายแดน และความคลาดเคลื่อนของแผนที่ อย่างไรก็ตาม หลังจากได้รับคำสั่งจากผู้สังเกตการณ์ทางทหารแล้ว ผู้ที่ละเมิดพรมแดนส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือปฏิบัติตามคำแนะนำเป็นอย่างดี ผู้สังเกตการณ์ภารกิจ UNIKOM จบภารกิจและเดินทางกลับประเทศเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2546 เนื่องจากสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก

4.2.2 กองกำลังรักษาความปลอดภัยของสหประชาชาติในประเทศอิรัก หรือ

United Nations Guard Contingent in Iraq – UNGCI

ภายหลังสงครามอ่าวเปอร์เซียสิ้นสุดลงในปี พ.ศ.2534 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้เสนอให้มีการส่งกองกำลังรักษาความปลอดภัยของสหประชาชาติเข้าไปในบริเวณตอนเหนือของอิรัก เพื่อควบคุมดูแลความเรียบร้อยและให้ความปลอดภัยแก่ชาวเคิร์ดแทนกองกำลังของสหประชาชาติในอิรัก (United Nations Suboffices and Humanitarian Center) ภายใต้โครงการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมสำหรับอิรัก – คูเวต บริเวณชายแดนอิรัก – อิหร่าน และบริเวณชายแดน อิรัก – ตุรกี และต่อมาได้มีการจัดตั้งกองกำลังรักษาความปลอดภัย UNIKOM หรือ UNGCI ขึ้นในอิรักภายใต้โครงการดังกล่าวด้วย

เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ.2534 สหประชาชาติได้ทาบทามรัฐบาลไทยให้จัดส่งเจ้าหน้าที่จำนวน 50 คน เข้าร่วมในกองกำลังดังกล่าว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2534 ให้กองทัพไทยจัดกำลังร่วมปฏิบัติการประกอบด้วยกำลังพลจากกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ รวม 50 คน เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2534 ภารกิจหลักคือการพิทักษ์ชีวิตและทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่สหประชาชาติด้วยการระวังป้องกัน และรักษาความปลอดภัยให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน คลังอาหาร ยา และเวชภัณฑ์ของ UNHCR และกองบัญชาการ UNGCI รวมทั้งคุ้มครองเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานให้กับ UNHCR ค้ำกันขบวนรถยนต์บรรทุกสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้อพยพและลาดตระเวนเฝ้าตรวจบริเวณพื้นที่ต่างๆ ที่มีผู้อพยพอาศัยในพื้นที่รับผิดชอบ กองทัพไทยได้จัดกำลังเข้าร่วมปฏิบัติการเพียง 2 ชุด คือ ชุดแรก จัดจำนวน 50 คน ปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ 18

กันยายน พ.ศ.2534 – 3 สิงหาคม พ.ศ.2535 และชุดที่สอง จัดจำนวน 50 คน ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2536 – 1 กันยายน พ.ศ.2537

4.3 บทบาทของกองกำลังทหารไทยในการปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในอิรัก

4.3.1 ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2546 รัฐบาลไทยได้เสนอความช่วยเหลือแก่ฝ่ายกองกำลังผสมนานาชาติซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูอิรักหลังสงครามโดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเป็นหลักการให้ความช่วยเหลือดังกล่าว รัฐบาลไทยได้หารือและประสานเพื่อดำเนินการในทุกระดับเพื่อปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศอิรัก โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบจัดส่งหน่วยทหารเสนารักษ์และบุรุษพยาบาลเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่นักโทษอิรัก ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบถึงข้อเสนอของสหรัฐอเมริกาที่ขอให้ประเทศไทยพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดหน่วยทหารช่างขนาดเล็กเพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูบูรณะประเทศอิรักเพิ่มเติมและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2546 อนุมัติหลักการให้ส่งกำลังทหารไทยไปปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม ในประเทศอิรักซึ่งได้ข้อยุติว่ากองกำลังทหารไทยจะมีที่ตั้งอยู่ที่บริเวณค่ายลิมา ห่างจากตัวเมือง คาร์บาลา ประมาณ 10 กิโลเมตรและห่างจากกรุงแบกแดด 110 กิโลเมตร โดยจะปฏิบัติงานขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับกองบัญชาการกองกำลังผสมนานาชาติ ภาคกลางตอนใต้ (Multinational Division South : MMD)

สำหรับพื้นที่การปฏิบัติของทหารไทยนั้นจะรับผิดชอบพื้นที่ในจังหวัดคาร์บาลา โดยจะปฏิบัติการในระยะไม่เกิน 100 กิโลเมตร จากที่ตั้งหน่วยรับผิดชอบงานช่างสนาม การก่อสร้างทั่วไปสนับสนุนการฟื้นฟูบูรณะอิรักเช่น การสร้างถนน อาคาร โรงเรียน การบริการทางการแพทย์ การสนับสนุนด้านการเกษตรและการปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนเพื่อมนุษยธรรมแก่ชาวอิรักเท่านั้น⁴ มีระยะเวลาปฏิบัติการ 1 ปี โดยแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ชุด ชุดละ 6 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2546 และจะสิ้นสุดภารกิจในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2547 ใช้งบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น 750 ล้านบาท

⁴ พ.อ.นภดล มังคละทน "การถ่ายโอนอำนาจในอิรัก : ความเป็นไปได้ในด้านการทหาร", เอกสารประกอบการอภิปรายเรื่อง ปัญหาอิรัก : วิกฤตการณ์และนัยสำคัญเกี่ยวกับไทย อภิปรายที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 16 กรกฎาคม 2547. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

4.3.2 สถานการณ์ทั่วไป

กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ผลัด 1 เข้าสู่พื้นที่เมืองคาบลา เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2546 สถานการณ์บริเวณพื้นที่ความรับผิดชอบค่อนข้างสงบ ประชาชนในบริเวณรอบๆ พื้นที่ความรับผิดชอบค่อนข้างเป็นมิตร แต่ก็มีกลุ่มไม่หวังดีแทรกซึมอยู่ร่วมกับประชาชน ซึ่งกองกำลังฯ ก็ได้รับการแจ้งเตือนจากประชาชนในพื้นที่อยู่เสมอ เมื่อมีสิ่งบอกรเหตุต่างๆ เกิดขึ้น บางครั้งเกิดการประทุประปราย การลอบโจมตีด้วยอาวุธ ค. ในเวลากลางคืนโดยพยายามก่อเหตุรุนแรงเพื่อบั่นทอนความมั่นคงทางการเมืองของคณะบริหารชั่วคราวอิรักเป็นระยะๆ และเพิ่มระดับความรุนแรงมากขึ้นจนเป็นการใช้ car bomb โจมตีพร้อมกันหลายจุดทั่วบริเวณตัวเมืองและค่ายลิมา เป็นเหตุให้ทหารไทย 2 นาย เสียชีวิต คือ จ.ส.อ. อัมพร ชูเลิศ และ จ.ส.อ. มิตร กล้าหาญ⁷ ส่งผลให้กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก และกองกำลังพันธมิตรในค่ายลิมา เพิ่มการสนับสนุนความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติมากขึ้น

กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ผลัดที่ 2 เข้าผลัดเปลี่ยนกำลังผลัดที่ 1 เมื่อปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 ซึ่งตรงกับช่วงเหตุการณ์ความไม่สงบในเทศกาล Arba-een (วันที่ 1 – 15 เมษายน พ.ศ.2547) นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสถานการณ์สงครามในประเทศอิรัก เพราะหลังจากเหตุการณ์ฯ ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศอิรัก และต่อกระบวนการถ่ายโอนอำนาจของคณะผู้บริหารชั่วคราวอิรักที่นำโดยสหรัฐอเมริกาซึ่งสถานการณ์มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเป็นลำดับต่อเนื่องมาจนถึงการจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลเพื่อปกครองประเทศอิรัก (Iraqi Interim Government : IIG) โดยสหรัฐอเมริกา

มีสิ่งบอกรเหตุหลายประเด็นที่บ่งชี้สถานการณ์อันไม่มั่นคง ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายและบทบาทของกองกำลังผสมนานาชาติ อาทิเช่น

1. ยอดการสูญเสียกำลังพลของสหรัฐอเมริกาและกองกำลังผสมนานาชาติเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าช่วงการปฏิบัติการรบในสงคราม
2. สงครามปลดปล่อยของสหรัฐอเมริกากลายเป็นสงครามปลดแอกจากการยึดครองของสหรัฐอเมริกาโดยประชาชนอิรักรุกขึ้นต่อต้านการยึดครองของสหรัฐอเมริกา ในรูปแบบการทำสงครามกองโจรและการก่อการร้าย เช่น

2.1 การจับตัวประกันชาวต่างประเทศที่สนับสนุนสหรัฐอเมริกา

⁷ พ.อ.บุญชู เกิดโชค, "ถนนสายนี้ชื่อ อิรัก - ไทย : บันทึกปฏิบัติการกำลังพลของกองทัพไทยที่ปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมในประเทศอิรัก" (กรุงเทพมหานคร: I.Q.D. Research Publishing, 2549), หน้า 182.

2.2 กลุ่มนิกาฮ์ซีอะหฺซึ่งเคยเป็นแนวร่วมกับสหรัฐอเมริกา รุกขึ้นปลุกระดมให้ปลดปล่อยประเทศจากการยึดครองของสหรัฐอเมริกาในพื้นที่กรุงแบกแดด จนเหตุการณ์แผ่ขยายลงมาถึงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ของนิกาฮ์ซีอะหฺในตอนกลางของประเทศที่ จังหวัดคาร์บาลา และ An Najaf

2.3 การลอบสังหารบุคคลสำคัญในคณะผู้ปกครองอิรัก เช่น ประธานคณะผู้บริหารชั่วคราวอิรัก นาย Izz al-Deen Saleem

2.4 การปรับท่าทีของสหรัฐอเมริกา เช่น การเพิ่มบทบาทกลุ่มมุสลิมนิกายสุนนีที่ภักดีต่อระบอบซัดดัม และอดีตสมาชิกพรรคบาธซึ่งเดิมเป็นปรปักษ์ต่อสหรัฐอเมริกา และได้รับพิจารณาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในมากขึ้นเช่น เหตุการณ์ที่เมือง Al Falluja

สิ่งบอกเหตุเหล่านี้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายการสงครามของสหรัฐอเมริกาในอิรักและย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมของไทยในประเทศอิรักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะกองกำลังต้องปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมต่อพลเรือนอิรักที่ไม่ทราบว่าเป็นแนวร่วมกลุ่มต่อต้านหรือไม่

4.3.3 สถานการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังผสมนานาชาติ

4.3.3.1 สถานการณ์เฉพาะ

หลังจากสหรัฐอเมริกาใช้วิธีการปราบปรามและเจรจากับกองกำลังกลุ่มนิกายสุนนีในกรุงแบกแดดและกลุ่มนิกายซีอะหฺบางส่วนในภาคกลางตอนใต้ จนสหรัฐอเมริกาสามารถนำความสงบกลับคืนมาในระดับ ซึ่งจะสามารถถ่ายโอนอำนาจก่อนกำหนด 2 วัน

สถานการณ์ภายในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังผสมนานาชาติเริ่มคลี่คลายโดยมีความมั่นคงมากกว่าในห้วงเดือน เมษายน, พฤษภาคมและมิถุนายนที่ผ่านมา ในพื้นที่จังหวัดคาร์บาลา หลังจากกองกำลังเฉพาะกิจ 1/37 ยานเกราะสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาทำการปราบปรามและกวาดล้างกองกำลังพันธมิตรรวมทั้งหน่วยงานด้านความมั่นคงใหม่ของรัฐบาลอิรักเบาบางลงซึ่งก่อนหน้านี้ค่ายลิมา ซึ่งเป็นที่ตั้งของ กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ถูกกองกำลังไม่ทราบฝ่ายโจมตีด้วยอาวุธ ค. และจรวด จำนวน 13 ครั้ง แต่หลังจากกองกำลังเฉพาะกิจ 1/37 ยานเกราะสหรัฐอเมริกาได้เคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่และเปิดยุทธการปราบปรามตลอดห้วงปลายเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน พ.ศ.2547 ทำให้พื้นที่ จังหวัดคาร์บาลา เริ่มกลับสู่ความสงบอีกครั้งหนึ่งในขณะที่กองกำลังผสมนานาชาติใช้มาตรการด้านกิจการพลเรือนการช่วยเหลือประชาชน

อิรักมากขึ้นต่อมาเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2547 ทหารสหรัฐอเมริกาได้ถอนออกจากพื้นที่และได้สถาปนากองกำลังรักษาชาติอิรัก Iraq National Guard (ING) ขึ้นในพื้นที่

4.3.3.2 ท่าทีของประชาชนอิรักในพื้นที่

ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ในตัวเมือง คาร์บาลา มีท่าทีต่อต้านกองกำลังติดอาวุธทุกฝ่ายที่เข้าไปเคลื่อนไหวในตัวเมือง คาร์บาลา ทั้งกองกำลัง Mahdi Army (MA) และ Coliation Forces (CF) นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้ใช้กองกำลังของชาวอิรักเองในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ดังนั้น สหรัฐอเมริกาและกองกำลังผสมนานาชาติจึงสนับสนุนให้ตำรวจอิรัก (IP) และกองกำลังรักษาชาติ (IGC) มีบทบาทการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในตัวเมืองคาร์บาลา มากยิ่งขึ้นโดยท่าทีของคณะผู้นำมุสลิมชีอะห์ของอิรัก ซึ่งอิหม่าม อยาโตลา อัล ซีستاني ยังคงคัดค้านสหรัฐอเมริกาในการจัดตั้งรัฐบาล และได้แสดงท่าทีสนับสนุน Muqtada Sard มากขึ้นซึ่งต่อมา Muqtada Al Sard ได้เข้ามายึดสุเหร่า เมือง คาร์บาลา โดยกองกำลัง Muqtada Military(MM)

1. สถานการณ์ในพื้นที่ จังหวัดคาร์บาลา ยังคงอยู่ในความสงบแต่จังหวัด Annajaf ซึ่งเป็นที่ตั้งกองบัญชาการของกองกำลังติดอาวุธกลุ่ม MM ยังไม่สงบ กลุ่มของ Muqtada Al Sadr ยังคงมีอิทธิพลควบคุมเมือง Kufah พื้นที่ทางตอนเหนือติดกับ An Najaf ขณะที่ฝ่ายสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรได้ยุติการใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามและหันมาเจรจากับกองกำลังติดอาวุธในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งนำวิธีการเช่นเดียวกับที่ใช้ในเมือง Al Falluja โดยการให้ตำรวจอิรักเข้าควบคุมสถานการณ์ในเมืองแทนและส่งผู้แทนสภาปกครองอิรักชีอะห์ไปเจรจากับนาย Muqtada Al Sadr ควบคุมไปด้วย

2. รูปแบบการโจมตีของกองกำลังติดอาวุธกลุ่ม Mahdi Army ที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อกองกำลังมีโดยสรุปดังนี้

- 2.1 การโจมตีที่ตั้งค่ายด้วยรถยนต์ชนิดพลีชีพ (VBIED) และระเบิดพลีชีพในเวลากลางวัน
- 2.2 การโจมตีด้วยอาวุธ ค. และ RPG ในเวลากลางคืน
- 2.3 การซุ่มโจมตีขบวนยานยนต์ด้วยIED,ปืนเล็กยาวและปืนกลรวมทั้ง RPG ในเวลากลางวันและกลางคืน
- 2.4 การตั้งจุดตรวจผิดกฎหมาย ดักปล้นขบวนยานยนต์สินค้าพลเรือนรวมทั้งจับกุมพลเรือนเจ้าหน้าที่ต่างชาติเป็นตัวประกัน
- 2.5 การจับตัวประกันเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลเจ้าของตัวประกันถอนทหาร

4.3.4 ภารกิจ การจัดและการปฏิบัติของกองกำลังเฉพาะกิจปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม 976 ไทย/อิรัก

4.3.4.1 ภารกิจตามคำสั่งยุทธการกองกำลังผสมนานาชาติที่ 1

กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรักเคลื่อนย้ายในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2546 เข้าปฏิบัติงานด้านการช่าง การบริการทางการแพทย์ และด้านกิจการพลเรือนในเขตปฏิบัติการของกองกำลังผสมนานาชาติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อเสถียรภาพของกองกำลังผสมนานาชาติให้มีความพร้อมที่จะส่งมอบพื้นที่ให้กับฝ่ายอิรักหรือรัฐบาลพลเรือนเคลื่อนย้ายกลับประเทศไทยเมื่อสั่ง

4.3.4.2 ภารกิจตามคำสั่งยุทธการกองกำลังผสมนานาชาติที่ 3

ปฏิบัติงานเพื่องานด้านมนุษยธรรม เพื่อช่วยเหลือชาวอิรักอันประกอบด้วย ด้านการแพทย์ ด้านการช่าง และด้านกิจการพลเรือน ภารกิจที่ได้รับมอบจาก บก. MND.CS ตามคำสั่งยุทธการ ที่ 3 คือ⁸

- 1.เตรียมการปฏิบัติงานช่าง เพื่อสนับสนุนงานด้านมนุษยธรรมและงานกิจการพลเรือน
- 2.เตรียมการสนับสนุนงานช่าง เพื่อการก่อสร้างและปรับปรุงค่าย
- 3.การวางกำลังในพื้นที่

3.1 กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก มีที่ตั้งอยู่ที่ค่ายลิมา จังหวัดคาร์บาลา ห่างจากตัวเมืองคาร์บาลา มาทางทิศตะวันออกเฉียงประมาณ 10 กิโลเมตร โดยเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองกำลังผสมนานาชาติซึ่งเป็นหน่วยระดับกองพลประกอบด้วยกำลังจากชาติต่างๆ จำนวน 16 ชาติ รวมทั้งสิ้น 6,444 นาย (จากยอดเดิม 8,246 นาย หลังจากสเปน, โดมินิกันและฮอนดูรัสถอนตัว)

3.2 กองกำลังผสมนานาชาติมีที่ตั้ง กองบัญชาการอยู่ที่เมือง Al Hillah จังหวัด Babil ประกอบด้วย 2 กองพลน้อย

- กองพลน้อยที่ 1 (ไปแลนด์) พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดคาร์บาลา และจังหวัดBabil มีที่ตั้งกองบัญชาการกองพลน้อย ที่เมืองคาร์บาลา

⁸ (1) Eng TF (TJL). In MND CS AO : (a) Be prepared to conduct engineer construction projects in support of humanitarian and CIMIC projects, (b) Be prepared to provide engineer support for constructing and repairing MND CS base camps.

- กองพลน้อยที่ 2 (ยูเครน) พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัด Wasit มีที่ตั้งกองบัญชาการกองพลน้อย ที่เมือง Alkut
- กองพลยานเกราะที่ 1 (สหรัฐอเมริกา) เข้ารับผิดชอบพื้นที่รับผิดชอบจังหวัด An Najaf และจังหวัด Al Qadiyah แทนสเปนมีที่ตั้งกองบัญชาการกองที่เมือง Dowaniyah ในช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน พ.ศ.2547 และส่งมอบให้กองพลทหารราบที่ 1 (TF Dragon, 1-ID) และกรมทหารม้าที่ 2 (2nd Acr, Armor Cavalry Regiment) พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัด An Najaf และจังหวัด Al Qadisiyah แทน สเปนมีที่ตั้งกองบัญชาการกองพล ที่เมือง Diwaniyah

3.3 การจัด กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก มีกำลังพล จำนวนทั้งสิ้น 443 นาย ประกอบด้วย กองบัญชาการ กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก , พันช่างเฉพาะกิจ, ตอนชุดแพทย์, หมวดระวังป้องกัน, หมวดสนับสนุน, ชุดส่งเสริมการเกษตร

4.3.5 ผลการดำเนินงานของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก (ผลัดที่ 1) ในผลัดที่ 1 ซึ่งมีจำนวนกำลังพลจาก 443 นาย เสียชีวิต 2 นาย เหลือ 441 นาย และล่ามอีก 5 นาย นั้น ได้จบภารกิจในวันที่ 22 – 24 มีนาคม พ.ศ.2547 และกลับถึงประเทศไทยในวันที่ 22 มีนาคม และ 27 มีนาคม พ.ศ.2547 ผลการปฏิบัติงานโดยสรุปแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้⁹

4.3.5.1 งานด้านการแพทย์

ได้เปิดให้บริการด้านการแพทย์แก่ประชาชนชาวอิรักที่ Mobile Clinic รวมทั้งนำชุดแพทย์เคลื่อนที่ไปให้บริการทางการแพทย์แก่ประชาชนชาวอิรักนอกค่ายลิมา เช่น ที่โรงเรียนไฮนด์ อิบดิน เป็นต้น ตั้งแต่เปิดให้บริการมีชาวอิรักมารับการรักษา 18,317 ราย นอกจากนี้ได้มอบของตามโครงการดูยาสามัญประจำโรงเรียน และโครงการนมมือเที่ยงแก่นักเรียนอิรักและยังได้จัดแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติงานโรงพยาบาลระดับ 2 (โปแลนด์) ในค่ายลิมา

4.3.5.2 งานด้านกิจการพลเรือน

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ชุดแพทย์กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ได้นำนมสด UHT พร้อมเวชภัณฑ์ ยารักษาโรค เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ โรคระบบทางเดินอาหารและอุปกรณ์สนามแผล ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องเขียนมอบให้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตจังหวัดคาร์บาลา รวม 3 แห่ง คือ โรงเรียน อัล อามีล, โรงเรียนฮาบีบ มาซอเฮด และโรงเรียน

⁹ "สรุปผลงานของกองทัพไทย", นิตยสารทัพลวง, 2,12, (เมษายน 2547) : 40.

อัล กวาทีฟ ตามโครงการนมมือกลางวัน (Day milk) และโครงการตู้ยาสามัญประจำโรงเรียน (First Aid Kit) ซึ่งโครงการฯ ดังกล่าวของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนของชาวอิรักและบรรเทาความเดือดร้อนขาดแคลนในเบื้องต้นโดยเวชภัณฑ์ดังกล่าว กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนของไทย¹⁰ นอกจากนั้นได้นำถังน้ำพลาสติกขนาด 600 ลิตรและเวชภัณฑ์จำนวนหนึ่งไปมอบให้โรงพยาบาลอูซุ อำเภอลัตียะห์ จังหวัดคาร์บะลา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำตำบลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลตามโครงการสนับสนุนอุปกรณ์ยาและเวชภัณฑ์ให้กับโรงพยาบาลในอิรัก

4.3.5.3 งานด้านการช่าง

- เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2546 ได้มีพิธีส่งมอบ ถนนอิรัก – ไทย 1 ทางเข้าหมู่บ้านมะอาริมิลห์ ระยะทาง 500 เมตร
- เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2547 มีพิธีส่งมอบ ถนนอิรัก – ไทย 3 ทางเข้าหมู่บ้านอิบราฮิมมียะ ระยะทาง 2,800 เมตร และในวันเดียวกันยังมีพิธีส่งมอบ ถนนอิรัก – ไทย 4 ทางเข้าหมู่บ้านอิบราฮิมมียะ ระยะทาง 3,200 เมตร
- เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ได้เป็นประธานในพิธีเปิด ถนนอิรัก – ไทย 7 ทางเข้าหมู่บ้านอารียะ ระยะทาง 2,000 เมตร
- เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ส่งมอบ ถนนอิรัก – ไทย 6 ทางเข้าหมู่บ้านสุฟีเรีย ระยะทาง 1,000 เมตร ซึ่งดำเนินการปรับปรุงเสร็จแล้วให้กับผู้นำท้องถิ่น
- เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2547 มีพิธีส่งมอบ ถนนอิรัก – ไทย 2 ทางเข้าหมู่บ้านซาฮีตอาบีบ ระยะทาง 380 เมตร ถนนอิรัก – ไทย 5 ทางเข้าหมู่บ้านฮุมดียะ ระยะทาง 1,000 เมตร และถนนอิรัก – ไทย 8 ทางเข้าหมู่บ้านอามมีริยะ ระยะทาง 1,500 เมตรและถนนอิรัก – ไทย 9 ทางเข้าหมู่บ้าน โอไบเด็ต ระยะทาง 3,600 เมตร

¹⁰ เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2546 พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้เป็นประธานในพิธีรับมอบเครื่องอุปโภคบริโภค จากพลตรีจำลอง ศรีเมือง คณะกรรมการรวมน้ำใจชาวไทยสู่ชาวอิรักและผู้แทนจากบริษัทสหพัฒน์พิบูลย์ จำกัด ได้นำเครื่องอุปโภค บริโภค ซึ่งประชาชนชาวไทยได้บริจาคให้แก่ประชาชนชาวอิรักผ่านคณะกรรมการรวมน้ำใจไทยสู่ชาวอิรักที่ได้เปิดโครงการรวมน้ำใจไทย สู่ชาวอิรักตั้งแต่วันที่ 10 เมษายน 2546 เป็นต้นมา มีประชาชน บริษัทห้างร้าน พร้อมใจกันติดต่อบริจาค ข้าวสาร อาหารแห้ง รวมมูลค่ากว่า 6 ล้านบาท (24 พฤศจิกายน 2546) [online] แหล่งที่มา : www.Taharn.com

- เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ได้มีพิธีมอบป้อมตำรวจให้กับ ผู้บัญชาการตำรวจ คาร์บालา เพื่อใช้ประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยในจังหวัด คาร์บาลา จำนวน 20 ป้อม

นอกจากนี้ พล.ท.วิคาร์โด้ ซานเชส ผู้บัญชาการกองกำลังผสมนานาชาติของสหรัฐอเมริกา ได้ชมเชยทหารไทยเป็นอย่างมากในเรื่องการปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมไม่ว่าจะเป็นด้านการรักษาพยาบาล การก่อสร้างและเส้นทางของการซ่อมแซมโรงเรียน การมอบสิ่งของและอุปกรณ์การศึกษา รวมทั้งการจัดสร้างป้อมยามคอนกรีตเสริมเหล็กให้กับชาวอิรัก ซึ่งทหารไทยถือเป็นทหารชาติเดียวใน 36 ประเทศที่ปฏิบัติการภารกิจในลักษณะเช่นนี้

4.3.6 ผลการดำเนินงาน กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก (ผลัดที่ 2)

กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก (ผลัดที่ 2) จากประเทศไทยนั้น ได้ส่งชุดล่วงหน้าเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อรับหน้าที่ต่อจากผลัดที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2547 และกำลังพลส่วนที่เหลือได้ทยอยเดินทางมาสมทบ ณ ค่ายลิมา จังหวัดคาร์บาลา จนครบจำนวน หลังจากนั้นก็ได้เริ่มปฏิบัติงานช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมทันทีโดยนโยบายด้านกิจการพลเรือน MND CS ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนอย่างมาก การเข้าถึงประชาชน การให้การยอมรับของประชาชนในพื้นที่และการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ยากลำบากจึงมีความสำคัญมาก การปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนในกรอบของ MND CS ทั้งนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีของประชาชนอิรัก (Win Heart and Mind of the Iraqis) ดังนั้น กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก จึงยึดถืองานการปฏิบัติการกิจเพื่อมนุษยธรรมเป็นงานหลักของกองกำลัง (Line of Operations) โดย กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก เริ่มปฏิบัติการกิจด้านมนุษยธรรมครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ.2547 ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน คือ

4.3.6.1 งานช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทางด้านการแพทย์ ได้จัดชุดแพทย์เคลื่อนที่ให้การรักษาพยาบาลประชาชนชาวอิรัก บริเวณ Mobile Clinic ภายในค่ายลิมา ซึ่งมีประชาชนชาวอิรักเข้ามารับการตรวจรักษาเป็นจำนวนมากโดยได้กำหนดแผนงานและโครงการปฏิบัติด้านต่างๆ ดังนี้

1) โครงการช่วยเหลือทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขพื้นฐาน

การปฏิบัติงานดังกล่าวทางกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ได้มอบให้ตอนชุดแพทย์ของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก เป็นหน่วยที่รับผิดชอบโดยตรงและได้จัดทำโครงการต่างๆ ดังนี้

- โครงการ Mobile Clinic การให้บริการตรวจรักษาโรคที่ Mobile Clinic ภายในค่ายลิมาทุกวันเว้นวันอาทิตย์ โดยเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 09.00 – 12.00 น. ซึ่งมีประชาชน อิรัก

ภายในจังหวัด Karbala มาใช้บริการประมาณวันละ 100-200 ราย โดยเริ่มเปิดดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม – 15 กรกฎาคม พ.ศ.2547 เป็นต้นมา มียอดผู้ป่วยทั้งสิ้น 11,436 นาย (ชาย 4,695 ราย, หญิง 2,767 ราย, เด็ก 3,974 ราย)

- การจัดตั้งที่พยาบาลของหน่วย โดยเปิดบริการทางการแพทย์ระดับ 1 แก่กำลังพลทุกนายในค่ายลิมา รวมทั้งมิตรประเทศตลอด 24 ชั่วโมง หากเกินขีดความสามารถจะส่งต่อไปยังโรงพยาบาลระดับ 2 (ไปแลนด์) ในค่ายลิมา ปัจจุบันมีผู้มารับบริการประมาณวันละ 15 -20 ราย โดยเริ่มเปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม – 15 กรกฎาคม พ.ศ.2547 เป็นต้นมา มียอดผู้มารับบริการทั้งสิ้น 2,001 ราย (ทหารไทย 1,589 ราย, เจ้าหน้าที่ต่างชาติ 512 ราย)

2) โครงการชุดแพทย์เคลื่อนที่พบประชาชน

1.ในวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2547 เวลา 09.00-13.00 น. ตอนชุดแพทย์ได้ออกปฏิบัติการกิจชุดแพทย์เคลื่อนที่พบประชาชน ณ โรงเรียนซอนาดีด มีประชาชนชาวอิรักมาเข้ารับบริการตรวจรักษาโรค มีจำนวนยอดผู้ป่วยทั้งสิ้น 151 ราย (ชาย 53 ราย, หญิง 27 ราย, เด็ก 71 ราย)

2.ในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2547 เวลา 09.00-13.00 น. ตอนชุดแพทย์ได้ออกปฏิบัติการกิจชุดแพทย์เคลื่อนที่พบประชาชน ณ จังหวัด คาร์บาลา มีประชาชนชาวอิรักมาเข้ารับบริการตรวจรักษาโรค มีจำนวนยอดผู้ป่วยทั้งสิ้น 75 ราย (ชาย 70 ราย, หญิง 3 ราย, เด็ก 2 ราย)

3.ในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2547 เวลา 09.00-13.00 น. ตอนชุดแพทย์ได้ออกปฏิบัติการกิจชุดแพทย์เคลื่อนที่พบประชาชน ณ จังหวัด Karbala มีประชาชนชาวอิรักมาเข้ารับบริการตรวจรักษาโรค มีจำนวนยอดผู้ป่วยทั้งสิ้น 158 ราย (ชาย 80 ราย, หญิง 52 ราย, เด็ก 26 ราย)

4.ในวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2547 เวลา 09.00-13.00 น. ตอนชุดแพทย์ได้ออกปฏิบัติการกิจชุดแพทย์เคลื่อนที่พบประชาชน ณ จังหวัด Karbala มีประชาชนชาวอิรักมาเข้ารับบริการตรวจรักษาโรค มีจำนวนยอดผู้ป่วยทั้งสิ้น 248 ราย (ชาย 198 ราย, หญิง 19 ราย, เด็ก 31 ราย)

3) โครงการส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานด้านสุขภาพของชุมชนอิรัก

1.การจัดหาตู้ยาสามัญประจำโรงเรียน เป็นการจัดหาตู้ยาพร้อมกับยาสามัญประจำบ้านเพื่อแจกจ่ายให้กับโรงเรียนในบริเวณใกล้เคียงค่ายลิมาจำนวน 7 โรงเรียน

2.การจัดหามกกล่อง เพื่อแจกจ่ายให้นักเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นการสร้างสุขภาพแก่เด็กนักเรียนชาวอิรัก จำนวนทั้งสิ้น 5,000 กล่อง โดยได้ดำเนินการแจกจ่ายให้แก่เด็กๆ

3. การจัดหาแปรงสีฟันและยาสีฟันแจกจ่ายให้ประชาชนและนักเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง โดยจัดผ่านป้ายและแผ่นพับ ดำเนินการสอนการดูแลสุขภาพปากและฟัน แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพภายในช่องปากและฟัน

4) โครงการแจกสิ่งอุปโภคบริโภค

นอกจากการช่วยประชาชนอิรักในเรื่องการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งทางกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก มอบหมายให้ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือนเป็นผู้แจกจ่ายข่าวสารและอาหารสำเร็จรูป โดยวิธีการแจกจ่ายโดยตรงแก่ประชาชนตามหมู่บ้านและโรงเรียนต่างๆ ที่ได้เดินทางไปเยี่ยม รวมทั้งการมอบหมายให้ผู้นำในแต่ละชุมชนซึ่งรับผิดชอบจำนวนครัวเรือนในแต่ละพื้นที่มารับสิ่งของดังกล่าวโดยตรงที่ค่ายลิมา โดยจนถึงปัจจุบันได้แจกจ่ายข่าวสารขนาดถุงละ 25 กิโลกรัม จำนวน 4,400 ถุง อาหารกระป๋องซึ่งบรรจุ 24 กระป๋องต่อกล่อง จำนวน 3,500 กล่องให้กับประชาชนชาวอิรัก

4.3.6.2 งานด้านกิจการพลเรือน

1) การช่วยเหลือในการซ่อมแซมโรงเรียน กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ได้จัดชุดทหารช่าง และชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน ออกสำรวจโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัด คาร์บาลา เพื่อรับทราบความต้องการช่วยเหลือด้านต่างๆ ซึ่งทางกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ได้พิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการรวม 3 แห่ง

1. โรงเรียนซอนาดัต เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา(ชาย) ซึ่งมีสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก และยังไม่เคยได้รับการซ่อมจากทางการอิรักมาก่อน โดยการซ่อมจะทำการซ่อมแซมตัวอาคารที่ชำรุด การทาสีตัวอาคารใหม่ การซ่อมทำระบบประปา ไฟฟ้า และสนามกีฬา ห้องสุขาพร้อมกับการมอบอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การเรียนด้วย ซึ่งการซ่อมแซมจะแล้วเสร็จในกลางเดือนมิถุนายนนี้

2. โรงเรียนมูบาฮาละห์ เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ชาย) การซ่อมเป็นการซ่อมระบบไฟฟ้าและประปา ปรับปรุงสนามกีฬา รวมทั้งรั้วของโรงเรียนบางส่วนซึ่งชำรุดอยู่ เมื่อซ่อมปรับปรุงเสร็จก็จะมีกรมมอบอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การเรียนเช่นเดียวกัน

3. โรงเรียนลอรีโมละห์ เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา (หญิง) การซ่อมเป็นการซ่อมเฉพาะระบบไฟฟ้าและประปา และการมอบอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การเรียนเช่นเดียวกัน

2) การซ่อมแซมและปรับปรุงถนน

กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก โดยชุดทหารช่างและชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน ได้ออกสำรวจถนนซึ่งผู้นำชุมชนได้ร้องขอให้ซ่อมทำถนนซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรของประชาชนอิรักในพื้นที่ โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรที่ใช้ และสภาพภูมิประเทศ รวมทั้งความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้ดำเนินการซ่อมปรับจำนวน 3 เส้นทางด้วยกันคือ

1. เส้นทางหมู่บ้านอิหมาปอาลี ระยะทางประมาณ 1,000 เมตร การดำเนินการเป็นการปรับพื้นผิวถนน แล้วบดอัดด้วยวัสดุชนิดหินลูกรังแล้วจึงทับหน้าด้วยหินคลุกและบดอัดซ้ำอีกครั้ง ซึ่งเมื่อเสร็จแล้วจะมีอายุการใช้งานได้นาน ปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมกับได้ส่งมอบให้ผู้นำชุมชนแล้ว ตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ.2547

2. เส้นทางเข้าโรงเรียนนาซาด ระยะทางประมาณ 1,200 เมตร เส้นทางดังกล่าว มีการดำเนินการปรับปรุงไปบ้างแล้วโดย กองกำลังเฉพาะกิจ 976 (ผลัดที่1) การปรับปรุงเส้นทางนี้เป็นการก่อสร้างต่อจากเดิมซึ่งจะทำให้ประชาชนและเด็กนักเรียนชาวอิรักสามารถเดินทางระหว่างหมู่บ้านได้โดยสะดวกขึ้น ซึ่งเส้นทางนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงเส้นทาง

3. เส้นทางหมู่บ้านฟูร์ยฮะห์ ระยะทาง 1,000 เมตร เส้นทางดังกล่าวผู้นำชุมชนได้ร้องขอให้ทางกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรักให้ช่วยปรับปรุงเนื่องจากมีสภาพชำรุดมากและมีประชาชนอาศัยหนาแน่น โดยจะดำเนินการให้ภายหลังการก่อสร้างเส้นทางโรงเรียนนาซาดเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3) การซ่อมและปรับปรุงศาสนสถาน

สำหรับภารกิจของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ในผลัดที่สองนั้นนอกจากจะช่วยเหลือการซ่อมปรับปรุงโรงเรียน ถนน การรักษาพยาบาล แก่ประชาชนชาวอิรักแล้ว ผู้บัญชาการ กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ยังมีนโยบายที่จะเข้าถึงศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวอิรักจึงได้มอบหมายให้ชุดปฏิบัติการพลเรือนและทหารช่างออกสำรวจมัสยิดในพื้นที่ใกล้เคียง ค่ายลิมาเพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงตัวอาคารและสถานที่ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานซึ่งได้พิจารณาซ่อมและปรับปรุงมัสยิดชายอิสฮิมาแอล โดยเป็นมัสยิดที่อยู่ใกล้กับค่ายลิมา มากที่สุดโดยการซ่อมทำจะมีการปรับปรุงระบบไฟฟ้าภายในอาคาร การติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ เช่นพัดลม เครื่องทำน้ำเย็น จัดหาระบบทำน้ำสะอาด ถาวร จัดหาเครื่องกำเนิดไฟฟ้า การปรับปรุงรั้วของมัสยิด ปรับปรุงทางเดินเท้าโดยรอบมัสยิดซึ่งเมื่อการปรับปรุงเสร็จก็จะทำให้ประชาชนชาวอิรักได้รับความสะดวกในการมาประกอบศาสนกิจที่มัสยิดต่อไป

4.3.6.3 งานสนับสนุนทางการช่าง

ภารกิจสำคัญอีกประการหนึ่งของกองกำลังเฉพาะกิจปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม 976 ไทย/อิรัก ที่จำเป็นเร่งด่วนคือการพัฒนาค่ายทหารเพื่อป้องกันต่อการโจมตีของกลุ่มก่อความไม่สงบซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยดังเช่น เคยเกิดเหตุการณ์บรรทุกระเบิดขีปนาวุธหน้าค่ายเป็นเหตุให้ทหารไทย 2 นายเสียชีวิตจึงทำให้การพัฒนาค่ายทหารถือเป็นพื้นฐานแรกของการปฏิบัติ สนับสนุนทางการช่าง โดยแบ่งออกได้ดังนี้

- งานเสริมความมั่นคงค่ายซูลู
- งานขยายค่ายลิมา

4.3.6.4 การส่งเสริมการเกษตรและการปศุสัตว์/งานการสนับสนุนอื่นๆ

ซึ่งการปฏิบัติงานกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ผลัดที่ 2 นี้ ได้มีการจัดชุดเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาด้วย โดยจะมีหน้าที่ให้คำแนะนำทางด้านการเกษตรกรรมสมัยใหม่ และการเลี้ยงสัตว์ การออกให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์นอกพื้นที่และการแนะนำการถ่ายพยาธิสัตว์ให้ประชาชนชาวอิรักในพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้จัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชในพื้นที่ดินเค็ม การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน (Hydroponic) บริเวณหน้าค่ายลิมาเพื่อที่จะให้ประชาชนอิรักที่สนใจสามารถเข้ามาดูการปฏิบัติได้ตลอดเวลา

4.4 ปัญหาการปฏิบัติการของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก

ประเด็นปัญหาในระดับปฏิบัติบางประการซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของทหารไทยในผลัดที่ 1 และผลัดที่ 2 และพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขข้ออุปสรรคโดยอาจแยกเป็น 3 ประเด็นที่สำคัญๆ ดังนี้¹¹

- 1.บันทึกความเข้าใจ (MOU)
- 2.การปฏิบัติการในกองกำลังผสมนานาชาติภายใต้การนำของโปแลนด์
- 3.การสนับสนุนการช่วยรบในระบบ Sub-Contractor ของสหรัฐอเมริกา

ประเด็นบันทึกความเข้าใจและข้อตกลง อาจแบ่งออกเป็นเรื่องใหญ่ได้ 2 เรื่องคือ เรื่องความสอดคล้องและครอบคลุมในการทำบันทึกความเข้าใจหรือ MOU ระหว่าง ไทย-โปแลนด์

¹¹ ร.อ.หญิงกันทิมา ชะระภิญโญ, ตามรอยเท้าบนผืนทรายกับทหารหญิงไทยในอิรัก (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2548), หน้า 142-147.

MOU ที่กองทัพไทยทำกับโปแลนด์เป็น MOU ที่ร่างโดยโปแลนด์ซึ่งเป็นหน่วยที่มีภารกิจทางยุทธวิธีเป็นหลักและเป็นหน่วยที่ควบคุมทางยุทธการ(Tactical Control) ต่อกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ดังนั้น การมอบภารกิจต่อกองกำลังเฉพาะกิจ 976 จึงอยู่ในดุลยพินิจของโปแลนด์ ซึ่งบางกรณี การสั่งการของโปแลนด์จะไม่สอดคล้องกับการจัดกองกำลังของไทยซึ่งจัดกำลังเพื่อภารกิจทางมนุษยธรรมไม่ใช่ภารกิจทางยุทธวิธี ตัวอย่างเช่น การมอบภารกิจ Force protection ที่ต้องใช้ทหารเข้าเวรวันละ 168 นาย (ไม่รวมการรักษาการณ์ในพื้นที่ช่องทางเข้าออกอีก 8 นาย และเวรธุรการอีก 12 นาย) โดยกองกำลังเฉพาะกิจต้องนำเหล่าเสนาธิการและกำลังพลในสวนสนับสนุนมาช่วยเข้าเวรยาม ตามหลักการและเหตุผลแล้วเป็นภารกิจของเหล่ารบเนื่องจากประสบการณ์และการฝึกที่จำกัดของเหล่า

ในประเด็นความครอบคลุมนั้น การจัดของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก นั้น นอกจากมีข้อจำกัดในการปฏิบัติด้านยุทธการแล้ว ยังมีข้อจำกัดด้านการสนับสนุนตัวเองอีกด้วย ดังนั้น กองกำลังเฉพาะกิจจึงต้องขอรับการสนับสนุนยุทธโปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จากกองกำลังผสมนานาชาติและสหรัฐอเมริกา ซึ่ง MOU ที่กองบัญชาการทหารสูงสุดทำข้อตกลงกับโปแลนด์เนื้อหาไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญบางประการที่จะทำให้การปฏิบัติงานของฝ่ายไทยดำเนินไปได้ตามต้องการ เช่น การไม่ระบุความต้องการขอรับการสนับสนุนยานพาหนะหรือยุทธโปกรณ์จากทั้งสหรัฐอเมริกาและโปแลนด์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการที่จำเป็นทางธุรการ เพราะเท่าที่ผ่านมาการตอบสนองจากทั้งสหรัฐอเมริกาและโปแลนด์ในประเด็นนี้ ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการร้องขอของประเทศไทยและมักจะอ้าง MOU ที่ไม่ครอบคลุมประเด็นดังกล่าว ตัวอย่างการขอรับการสนับสนุนที่ไม่ให้ความสำคัญกับทหารไทยคือการขอรับการสนับสนุนสิ่งของอุปกรณ์ในการเสริมความมั่นคงป้อมค่าย เพื่อเสริมความปลอดภัยค่ายลิมาในกองกำลังผลัดที่ 1 ซึ่งทางโปแลนด์ไม่ให้ความสำคัญเรื่องส่วนในการสนับสนุนจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียขึ้น เนื่องจากป้อมค่ายไม่แข็งแรงแต่หลังจากที่มีการสูญเสียทหารไทยแล้ว การสนับสนุนสิ่งของอุปกรณ์ต่างๆ จึงเริ่มดีขึ้นและอีกตัวอย่างคือการสนับสนุนการตรวจเยี่ยมของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของไทยในวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2547 ซึ่งต้องยกเลิกไปเพราะฝ่ายสหรัฐอเมริกาอ้างข้อจำกัดในการให้การสนับสนุนเฮลิคอปเตอร์เพื่อเดินทางจากแบกแดดมาคาร์บาล่าเพราะความจำเป็นเร่งด่วนด้านการถ่ายโอนอำนาจในขณะที่กองบัญชาการกองกำลังผสมนานาชาติสามารถจัดเฮลิคอปเตอร์นำผู้บัญชาการกองกำลังผสมนานาชาติ พลตรี BIENIEK และฝ่าย เสธฯ มาร่วมพิธีอำลาพื้นที่ของกองพันทหารยานเกราะที่ 1/17 ของสหรัฐอเมริกาในค่ายลิมาเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2547 ได้

ประเด็นการปฏิบัติการในกองกำลังผสมนานาชาติ ภายใต้การนำของโปแลนด์เป็นครั้งแรกที่กองทัพไทยได้ออกปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกองทัพโปแลนด์ซึ่งเป็นประเทศอดีตบริวารโซเวียต รัสเซีย

ดังนั้นระบบแนวคิดและแนวปฏิบัติต่างๆ จึงแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงเช่น แนวคิดของผู้บังคับบัญชา การกองกำลังไปแลนด์ ที่ให้เหตุผลต่อการคงทหารไปแลนด์ไว้ในประเทศอิรัก ก็คือ การสูญเสียทหารไปแลนด์ในประเทศไปแลนด์ต่อวันนั้น ยังสูงกว่าการสูญเสียทหารไปแลนด์ในอิรัก ดังนั้นทหารไปแลนด์จึงควรอยู่ในประเทศอิรักต่อไป ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่ากองทัพไปแลนด์มองประเด็นการสูญเสียของกำลังพลเป็นเรื่องธรรมดา ในขณะที่กองทัพไทยมองว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งและยังเป็นประเด็นที่มีผลทางการเมืองอีกด้วย นอกจากนี้ วัฒนธรรมการปฏิบัติงานของไปแลนด์ที่แต่ละหน่วยจะไม่ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกันและกันก็เป็นเรื่องที่กองทัพไทยเข้าใจยากเช่นกัน และการผลักดันภาระความรับผิดชอบในการระวังป้องกันค่ายให้กับกองทัพต่างๆ ที่ขึ้นควบคุมทางยุทธการต่อไปแลนด์ เช่นการรักษาความปลอดภัยค่ายลิม่าต้องตกเป็นหน้าที่ของทหารไทยแต่ฝ่ายเดียว ทั้งๆ ที่ค่ายลิม่ามีทหารถึง 3 ชาติ (ไทย 447, ไปแลนด์ 362 รายและสหรัฐอเมริกา 51 ราย) ดังนั้น ไม่ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อค่ายลิม่า ทหารไปแลนด์ก็绝不会ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้อง เช่น การขยายค่ายออกไปเท่าตัวซึ่งจำเป็นต้องเพิ่มกำลังพลและการรักษาการณ์มากขึ้น ฝ่ายไทยได้ร้องขอให้ไปแลนด์ช่วยเหลือในบางส่วนแต่ผู้บัญชาการกองกำลังผสมนานาชาติ พลตรี BIENIEK ได้สั่งการให้ทหารไทยจัดความเร่งด่วนภารกิจการรักษาป้อมค่ายเป็นลำดับแรกและให้พิจารณาลดการปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ลงโดยไม่คำนึงถึงว่าภารกิจที่ทหารไทยต้องลดลงนั้นเป็นภารกิจหลักที่ทหารไทยต้องปฏิบัติในประเทศอิรักแสดงให้เห็นว่า กองบัญชาการกองกำลังผสมนานาชาติ มองภารกิจเพื่อมนุษยธรรมที่ทหารไทยปฏิบัติต่อชาวอิรักมีความสำคัญน้อยกว่าการรักษาความปลอดภัยในค่ายลิม่า การมีแนวคิดและวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานที่ต่างกันนี้เองอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่นอกเหนือจากประเด็นด้านการเมืองภายในประเทศที่ทำให้กองทัพพลเรือนต้องขอถอนตัวออกจากสมาชิกกองกำลังผสมนานาชาติ ภายใต้การนำของไปแลนด์

ประเด็นการสนับสนุนการช่วยรบในระบบ Sub-Contractor ของสหรัฐอเมริกา ทหารไทยที่มาปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอิรักส่วนใหญ่เป็นทหารช่างและทหารเสนารักษ์ ซึ่งที่ผ่านมาในการปฏิบัติภารกิจเพื่อสันติภาพจะเห็นเป็นส่วนใหญ่ถึงระบบการสนับสนุนด้านการช่วยรบที่เป็นสากลปลอดภัยจากการเลือกปฏิบัติและต่อเนื่องแบบมืออาชีพ แต่เมื่อมาประสบกับการสนับสนุนที่มีปัญหาทั้งตัวบุคคลที่ขาดประสบการณ์ การปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมนานาชาติและปัญหาด้านระบบการบริการที่ต้องอาศัยงานหนังสือและขั้นตอนจำนวนมากจึงรับรู้ความแตกต่างดังกล่าวได้ง่าย ตัวอย่างปัญหาด้านตัวบุคคลที่เกิดขึ้นก็คือเจ้าหน้าที่พลเรือนที่ให้บริการ (KBR) ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกาและขาดประสบการณ์ในภารกิจที่ต้องปฏิบัติร่วมกับนานาชาติ ดังนั้นลักษณะการให้บริการจึงเป็นการบริการแบบเลือกปฏิบัติไม่เกิดความเสมอภาคตัวอย่างเช่น การจ่ายอาหารและเครื่องดื่มของเจ้าหน้าที่จะจ่ายให้ทหารไทยน้อยกว่าสิทธิที่ได้รับเสมอต้องทวงถาม

จึงจะแจกจ่ายให้เพิ่มเติมหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ในระดับฝ่ายบริหารยังแสดงท่าทีข่มขู่ดูถูกทหารไทย เช่น การทำร้ายร่างกายทหารไทยในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เป็นต้น สำหรับปัญหาด้านระบบและความต่อเนื่องในการให้บริการนั้นยังไม่เกือบลดต่อประเทศที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ เพราะแบบฟอร์มการขอรับการสนับสนุนต่างๆ ต้องเสนอให้ถูกต้องครบถ้วนโดยที่ฝ่ายให้การสนับสนุนจะไม่สามารถช่วยเหลือโดยการเขียนคำร้องของการรับสนับสนุนให้ได้เลย ซึ่งต่างจากระบบของ UN ที่ปรับปรุงให้เกิดความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติมากกว่า เช่น ถ้าประเทศที่ต้องการสิ่งอุปกรณ์ในการปฏิบัติการก็จะร้องขอเท่านั้นไม่จำเป็นต้องกรอกรายการโดยละเอียดรวมทั้งความต้องการทางเทคนิคของสิ่งอุปกรณ์นั้นๆ ด้วยตัวเอง

ประเด็นทั้ง 3 ประเด็นนี้นอกจากจะสะท้อนให้เห็นความไม่พร้อมในระดับนโยบายของการจัดกองกำลังนานาชาติเข้าปฏิบัติการร่วม/ผสมโดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำแล้วยังแสดงให้เห็นเป้าหมายที่แท้จริงของสหรัฐอเมริกาที่ต้องการเพียงเสียงสนับสนุนจากนานาประเทศเพื่อให้เป็นข้ออ้างความชอบธรรมในการยึดครองประเทศอีกต่อไปเพราะสหรัฐอเมริกาไม่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมเพื่อมาเสริมจุดอ่อนของตน เช่น ในกรณีประเทศไทย กองทัพสหรัฐอเมริกาสามารถนำงานด้านมนุษยธรรมของกองทัพไทยมาใช้เพื่อเสริม Soft Power ของกองทัพสหรัฐอเมริกาที่ขาดไปได้แต่สหรัฐอเมริกาก็ไม่กระทำ ในขณะที่ไปแลนคัมมุงการเข้าร่วมของทหารไทยเป็นเพียงการมีประเทศภายใต้การควบคุมทางยุทธการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งประเทศเท่านั้นเพราะกองกำลังผสมนานาชาติไม่เคยปฏิบัติการกิจด้านงานกิจการพลเรือนในภาพรวมหรือพิจารณาผลงานด้านมนุษยธรรมของกองทัพไทยมาเสริมงานยุทธการในพื้นที่เลย กอปรกับข้อจำกัดใน MOU ด้านการสนับสนุนการช่วยรบของกองทัพสหรัฐอเมริกาและความไม่เป็นสากลของกองทัพไปแลนคัมมุงการมาแล้วข้างต้น จึงน่าที่กองทัพไทยจะนำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจก่อนจะส่งกำลังทหารมาปฏิบัติหน้าที่เพื่อมนุษยธรรมในอนาคต เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาระดับผู้ปฏิบัติที่สะท้อนความจริงในระดับนโยบาย ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพไทยที่อาจตัดสินใจเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในโอกาสอื่นๆ จึงควรทบทวนและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นกับ กองกำลังเฉพาะกิจ ทั้งในผลัดที่ 1 และผลัดที่ 2 เสียก่อน เพราะการแก้ไข นอกจากจะเป็นคุณประโยชน์ต่อทหารไทยแล้วยังเสริมสร้างคุณค่าการปฏิบัติงานของกำลังพลให้มากขึ้น ทั้งยังเป็นการรักษาเกียรติภูมิและศักยภาพของกองทัพไทยให้อยู่ในระดับมาตรฐานไว้ได้อีกด้วย

จากปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของกองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก ทั้งข้อขัดข้องภายในหน่วยและสถานการณ์การสู้รบรุนแรง การก่อวินาศกรรม จนเป็นเหตุให้ทหารไทยเสียชีวิต 2 นาย¹² จนมีกระแสเรียกร้องให้ถอนทหารไทยกลับประเทศ กระนั้นก็ตามแม้ว่าจะเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆ ภายในอิรักแต่ไทยยังคงยืนกรานอย่างชัดเจนในจุดยืนของนโยบายที่มีต่อการส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมบูรณะฟื้นฟูอิรักอย่างต่อเนื่องตามกำหนดระยะเวลาเดิม เห็นได้จากการที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เน้นย้ำอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลไทยจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดในอิรักและไทยต้องการให้อิรักเกิดสันติสุขโดยที่ไทยส่งทหารเข้าไปในอิรักมีความมุ่งหมายหลักเพื่อเป็นสื่อกลางในการนำความช่วยเหลือจากประชาชนชาวไทยมาสู่ชาวอิรักภายหลังจากประชาชนอิรักประสบวิกฤติจากภาวะสงครามซึ่งย่อมจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆระหว่างสองรัฐบาลตามมาและความร่วมมือดังกล่าวจะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างสองรัฐบาลกระนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เองก็พยายามลดกระแสด้วยการระบุว่า จะมีการพิจารณาทบทวนอีกครั้งเมื่อมีการถ่ายโอนอำนาจให้สภาปกครองอิรักในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2547หรือหากทหารไทยถูกทำร้ายได้รับอันตรายหรือไม่สามารถทำหน้าที่ด้านมนุษยธรรมได้ก็จะส่งกลับแน่นอน¹³ สำหรับปัจจัยที่มีส่วนผลักดันในการดำเนินนโยบายการส่งทหารไทยไปปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในอิรักครั้งนี้จะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทที่ 5

¹² "พลิกโฉมดินแดนศักดิ์สิทธิ์ 'คาร์บาลา' ผู้สมรภูมิเลือดคร่ำชีวิตทหารไทย," มติชนสุดสัปดาห์.24,1220 (2 มกราคม 2547),หน้า 102.

¹³ "การเมืองแรง 'อิรัก' ร้อน จากใจถึงใจทหารไทย 'ผลัด1' ถึง 'ผลัด2'," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 50,48 (23 เมษายน 2547),หน้า 6.